

Забара Ігор Миколайович

Інститут міжнародних відносин

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

доцент кафедри міжнародного права, кандидат юридичних наук, доцент

**ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ СПІВРОБІТНИЦТВА
З ПИТАНЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ**

Визнання, реалізація і захист прав людини значною мірою визначаються і забезпечується існуванням і розвитком громадянського суспільства.

Утвердження громадянського суспільства, як гарантії демократичного розвитку держави, визначено в якості однієї з засад внутрішньої політики у сфері формування інститутів громадянського суспільства в Україні (ст. 5) [1].

Водночас, співробітництво з питань громадянського суспільства, сприйняття спільних цінностей, використання умов для широкого політичного діалогу, прагнення до збереження миру і стабільності у регіональному і міжнародному вимірах, запровадження умов для економічних і торгівельних відносин і, нарешті, визначення умов для співробітництва в усіх сферах взаємного інтересу сприяли укладенню у 2014 р. Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, і Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) [2].

Угода про асоціацію 2014 р. передбачає співробітництво з питань громадянського суспільства (гл. 26). Умови співробітництва між учасниками громадянського суспільства з обох сторін, розглядаються як невід’ємна частини відносин між Україною та ЄС і його державами-членами.

Метою співробітництва з питань громадянського суспільства визначено досягнення наступних цілей: «а) посилення контактів та взаємного обміну

досвідом між всіма секторами громадянського суспільства в державах членах ЄС та Україні;

b) залучення організацій громадянського суспільства до реалізації Угоди, зокрема моніторинг її виконання, а також щодо розвитку двосторонніх відносин Україна - ЄС;

c) забезпечення кращої обізнаності та розуміння щодо України в державах-членах ЄС, зокрема її історію і культуру;

d) забезпечення кращої обізнаності та розуміння щодо ЄС в Україні, зокрема його базові цінності, функціонування та політику» (ст. 443) [2].

Положеннями Угоди передбачається, що її сторони «сприятимуть діалогу та співробітництву між учасниками громадянського суспільства з обох сторін, шляхом:

a) посилення контактів та взаємного обміну досвідом між організаціями громадянського суспільства в державах-членах ЄС та в Україні, зокрема проведення професійних семінарів, підвищення кваліфікації тощо;

b) сприяння процесу інституційної розбудови та консолідації організацій громадянського суспільства, зокрема, серед іншого, лобістську діяльність, неформальне спілкування, візити, семінари тощо;

c) забезпечення інформованості українських представників щодо організації в рамках ЄС консультацій та діалогу між соціальними і громадськими партнерами з метою інтеграції громадянського суспільства та політичного процесу в Україні» (ст. 444) [2].

Інституційний механізм у сфері співробітництва між учасниками громадянського суспільства, запропонований в рамках Угоди про асоціацію 2014 р., передбачає утворення кількох спільних органів сторін-учасниць, зокрема Платформи громадянського суспільства і Форуму громадянського суспільства.

Платформа громадянського суспільства складається з представників громадянського суспільства України, з одного боку, і членів Європейського економічного і соціального комітету (ЄЕСК), з іншого боку, і є форумом для них, з метою проведення зустрічей та обміну думками. Її засідання проводяться з регулярністю, яку вона визначає самостійно (ст. 469).

Сторони Угоди про асоціацію сприяють проведенню регулярних засідань представників їхнього громадянського суспільства з метою інформування їх про виконання Угоди та врахування їхнього внеску для її виконання. Для діяльності Платформа громадянського суспільства встановлює власний регламент.

Головування у Платформі громадянського суспільства здійснюються по черзі відповідно представниками громадянського суспільства від української сторони і представником Європейського економічного і соціального комітету, згідно з положеннями, викладеними в її регламенті.

Положеннями Угоди передбачається, що для своєї діяльності Платформа громадянського суспільства повинна бути поінформованою про рішення та рекомендації Ради асоціації. У свою чергу, Платформа громадянського суспільства може надавати рекомендації Раді асоціації.

Комітет Асоціації та Парламентський комітет Асоціації, як загальні інституційні органи, здійснюють регулярні контакти з представниками Платформи громадянського суспільства з метою отримання їхньої думки щодо досягнення цілей Угоди про асоціацію 2014 р. (ст. 470).

В рамках Угоди про асоціацію 2014 р. передбачається і співробітництво з конкретних питань розвитку громадянського суспільства. У якості пріоритетних, визначено наступні напрями:

- співробітництво і підтримка діалогу з питань торгівлі і сталого розвитку,
- співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики, рівних можливостей, а також культури.

Форум громадянського суспільства утворюється виключно для співробітництва і підтримки діалогу з питань торгівлі і сталого розвитку.

За спільним підходом, сторони Угоди про асоціацію підтверджують свою прихильність стосовно прийняття розвитку міжнародної торгівлі таким чином, щоб сприяти досягненню мети сталого розвитку та забезпечення того, щоб ця мета була інтегрована і відображалася на кожному рівні їх торговельних відносин (ст. 289). З цією метою сторони:

- визнають важливість в повній мірі взяти до уваги економічні, соціальні та екологічні інтереси не тільки свого відповідного населення, а й майбутніх поколінь.

- гарантують, що економічний розвиток, екологічна та соціальна політика спільно підтримуватимуться.

У якості правових підстав сторони посилаються на Порядок Денний XXI століття стосовно довкілля та розвитку 1992 року, Йоганнесбурзький план виконання рішень із сталого розвитку 2002 року та узгоджені на міжнародному рівні політичні програми у сферах зайнятості та соціальної політики, зокрема Програму гідної праці Міжнародної організації праці (МОП) та Міністерську декларацію Економічної і Соціальної Ради ООН щодо забезпечення повної зайнятості та гідної роботи 2006 року.

Передбачається, що кожна сторона Угоди про асоціацію визначає та скликає *Дорадчу групу з питань сталого розвитку* з метою надання рекомендацій щодо імплементації положень цієї Угоди щодо торгівлі і сталого розвитку.

Дорадча група складається з незалежних представницьких громадських організацій, де об'єктивно представлені організації роботодавців та працівників, неурядові організації та інші заінтересовані сторони.

Члени Дорадчої групи кожної із сторін зустрічаються на відкритому Форумі громадянського суспільства для підтримки діалогу, що охоплює аспекти сталого розвитку торговельних відносин між сторонами.

Форум громадянського суспільства зустрічається раз на рік, якщо інше не було домовлено сторонами. Було передбачено, що робота Форуму громадянського суспільства розпочнеться не пізніше ніж через рік після набрання чинності Угодою про асоціацію.

За умовами Угоди про асоціацію визначено і окремі питання взаємовідносин між зазначеними інституційними органами співробітництва з питань громадянського суспільства.

Для розвитку співробітництва у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, сторони домовились сприяти залученню усіх причетних сторін, зокрема соціальних партнерів та організацій громадянського суспільства, у контексті впровадження реформ в Україні та співробітництва між сторонами Угоди.

Для розвитку співробітництва у сфері культури сторони погодились заохочувати міжкультурний діалог між індивідуумами та організаціями, які представляють інтереси громадянського суспільства та культурних інституцій України та ЄС.

Таким чином, співробітництво між Україною і ЄС з питань громадянського суспільства, маючи свої правові підстави, мету, шляхи реалізації та інституційні органи, сприятиме подальшому розвитку громадянського суспільства і, відповідно, розвитку правової держави.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» № 2411-VI від 1 липня 2010 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2411-17](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2411-17).

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, і Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf).